

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

The image features a central panel of white Arabic calligraphy on a tan background. The text is the Basmala, written in a highly stylized, flowing script. The calligraphy is surrounded by intricate, golden-brown geometric and floral patterns. At the top center, there is a small, colorful decorative element resembling a stylized star or flower. The entire composition is set against a dark blue background.

کتابچه ایمنی و سلامت شغلی
وبهداشت محیط

آموزش کتابچه بهداشت محیط ، ایمنی و سلامت شغلی

اهمیت:

- با توجه به اینکه مجموعه بهداشت محیط ، ایمنی و سلامت شغلی یکی از استانداردهای اصلی اعتبار بخشی بیمارستانها می باشد.
- بنابراین طبق سنجه ۲ و ۳ استاندارد ۸ راهنمای ارزیابی استانداردهای اعتبار بخشی واحد های مختلف، تمامی کارکنان باید نسبت به محتویات کتابچه **آگاهی** داشته باشند و **کلیه نکات** آن را در حین کار رعایت نمایند.

کتابچه بهداشت محیط، ایمنی و سلامت شغلی

(Health, Safety & Environment)

• شامل ۲ قسمت می باشد:

• **قسمت عمومی:** که در کلیه بخش ها و واحد ها یکسان می باشد.

• **قسمت اختصاصی:** که بطور اختصاصی جهت کلیه بخش ها و واحدهای

مختلف تهیه شده است به عنوان مثال شرایط شستشو و نظافت و خطرات

بخش های ویژه با بخش های اداری و بخش های بستری متفاوت می باشد.

قسمت عمومی کتابچه بهداشت محیط و ایمنی و سلامت شغلی

• شامل ۲ بخش:

• بهداشت محیط

• ایمنی و سلامت شغلی می باشد.

کتابچه بهداشت محیط، ایمنی و سلامت شغلی

بخش اول: بهداشت محیط بیمارستان

شامل کلیه اقداماتی است که از انتقال عوامل بیماریزای محیط خارج به داخل بیمارستان و بالعکس جلوگیری می کند . در این راستا عوامل محیطی همچون آب ، فاضلاب ، زباله ، هوا ، غذا و ... باید به نحوی کنترل شوند تا علاوه بر ایجاد محیطی سالم و بهداشتی ، به بهبود بیماران نیز کمک نماید .

بهداشت محیط بیمارستان دارای ۵ محور اصلی می باشد:

- مدیریت پسماند
- بهداشت محیط بخش ها
- بهداشت آب
- کنترل حشرات و جوندگان
- بهداشت مواد غذایی

۱- مدیریت پسماند:

پسماند پزشکی ویژه: کلیه پسماندهای تولید شده در مراکز ارائه دهنده خدمات بهداشتی درمانی نظیر بیمارستانها، پلی کلینیک ها، درمانگاهها، سازمان انتقال خون، مطب ها، خانه های بهداشت و... به دلیل بالا بودن حداقل یکی از خواص خطرناک از قبیل:

• سمیت

• بیماریزایی

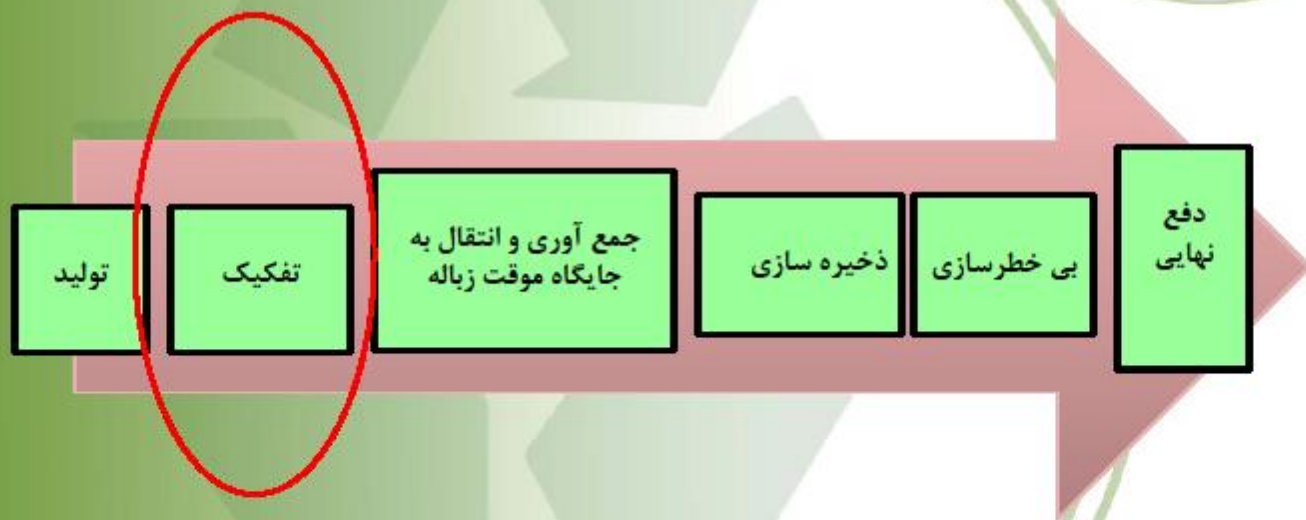
• قابلیت انفجار یا اشتعال

• خورندگی

و مشابه آن که به مراقبت ویژه نیاز دارند ، **پسماند پزشکی ویژه** خوانده می شود.

فرآیند مدیریت پسماندهای بیمارستانی

اهمیت تفکیک پسماند ها در بیمارستان

- انتقال بیماریهای مسری و واگیر نظیر ایدز و هپاتیت و...
- عامل تغییرات ژنتیکی
- حاوی مواد شیمیایی و دارویی خطرناک
- حاوی مواد رادیواکتیو
- حاوی وسایل نوک تیز و برنده

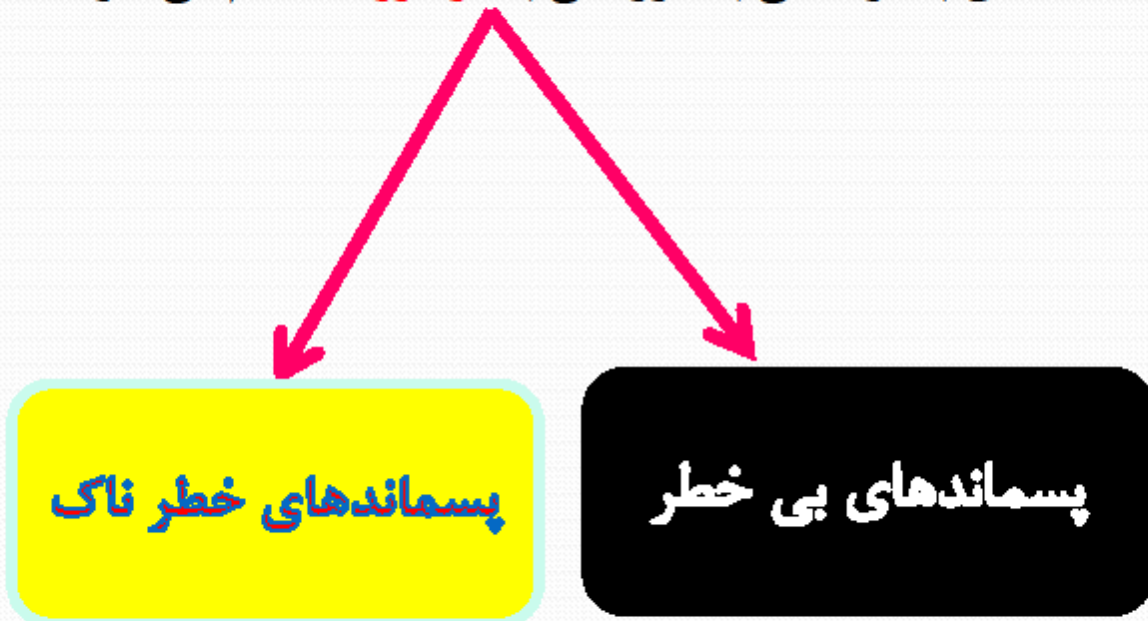
افراد در معرض خطر

- پرسنل خدماتی که با جمع آوری و حمل پسماندها در ارتباط هستند
- پرسنل درمانی
- بیماران بستری
- پرسنل رختشویخانه و متصدیان دستگاه بی خطر ساز زباله های عفونی و نوک تیز برنده

طبقه بندی پسماندهای بهداشتی درمانی

پسماندهای بیمارستانی به طور کلی به دو گروه تقسیم می شوند .

۱. پسماندهای عفونی
۲. پسماندهای شیمیایی
۳. پسماندهای نوک تیز و برنده
۴. پسماندهای رادیو اکتیو

پسماندهای خطرناک

پسماندهای معمولی یا شبه خانگی

پسماندهای بی خطر

پسماندهای عفونی

- پسماند حاوی میکروارگانیسم های بیماریزا مانند
- پنبه باند خونی ، دستکش ، ست سرم و...
- پسماندهای آلوده به خون و فرآورده های خونی
- پسماند بخش دیالیز

پسماند عفونی :

- کلیه پسماندهای مربوط به آزمایشهای تشخیصی و تحقیقات پزشکی
- اعضاء و اندامهای قطع شده و جنین پسماندهای پاتولوژی (پسماندهای ناشی از جراحی و بیوپسی)

پسماندهای شیمیایی

این زایدات به دلیل داشتن خصوصیات **سمی بودن**، **خورندگی**،
قابل اشتعال بودن و **واکنش پذیری بالا**، **سرطانزایی** ممکن
است خطرناک باشند که شامل :

✓ زباله های دارویی و مواد شیمیایی (آرسنیک)

✓ ویالهای نیمه پر و پردازوئی

✓ ترمومترهای شکسته (جیوه)

✓ معرفهای آزمایشگاهی

✓ داروهای ثبوت و ظهور فیلم

بسماند های نوک تیز و برنده

✓ سوزن ها

✓ شیشه های شکسته

✓ چاقوهای جراحی و تیغ بیستوری و نظایر آنها

✓ اسکالپ ها

✓ آنژیوکت

پسماندهای رادیو اکتیو

این زایدات شامل زایدات جامد ، مایع و گازی آلوده به مواد رادیو اکتیو هستند . کاربرد مواد رادیو اکتیو در **عکسبرداریها** و **پرتودرمانی** ها معمول است .

پسماندهای رادیو اکتیو در داخل **ظروف سربی** جمع آوری می گردد .

پسماندهای بی خطر

پسماندهای معمولی از خدمات اداری و عمومی این مراکز تولید می شود و شامل زباله های آشپزخانه ، آبدارخانه ، قسمت اداری مالی ، ایستگاه های پرستاری ، باغبانی و از این قبیل است .

تفکیک پسماندهای بیمارستانی

نوع پسماند	نوع ظرف و کبسه	رنگ ظرف و کیسه	علائم
عفونی	کیسه پلاستیکی مقاوم	سطل و کیسه زباله زرد	
تیز و برنده	Safety box	ظروف زرد	
شیمیایی و دارویی	کیسه پلاستیکی مقاوم	-	-
راديو اکتیو	ظروف سربی	-	
عادی	کیسه پلاستیکی مقاوم	سطل زباله و کیسه مشکی	

۲- بهداشت آب

- در مورد آب مصرفی بیمارستان باید به مسائلی از قبیل منابع تأمین آب ، کیفیت آب از نظر فیزیکی ، شیمیایی و میکروبیولوژی و همچنین شبکه آب رسانی توجه نمود .

بیماریهای قابل انتقال به وسیله آب

- بیماریهای میکروبی : ویروس ها(فلج اطفال) ، باکتری ها(حصبه-وبا) تک یاخته ای ها (امیبیازیس-ژیاردیازیس)

- بیماریهای غیرمیکروبی :

بیماری های گوارشی: آبهای که دارای املاح زیاد **منیزیوم** و **کلسیم** و **نیترات** و **سولفات** ها. می باشند برای نوشیدن مناسب نیستند ، شستشوی با آن پوست را خشک می کند و نوشیدن آن موجب اختلالات گوارشی می شود .

کمبود **ید** در آب مثل آب مناطق کوهستانی موجب **برزگی غده ی تیروئید** و **گواتر آندمیک** میشود

اگر **فلوئور** آب بیشتر از ۱ تا ۲ میلی گرم بر لیتر باشد باعث بروز لکه های سیاه روی دندانها می شود و وقتی به ۴ میلی گرم بر لیتر برسد باعث فساد دندان نیز می شود.

پایش آب آشامیدنی بیمارستان

- ۱ - انجام تست کلر سنجی روزانه از آب شرب بیمارستان
- ۲ آزمایشات میکروبی آب آشامیدنی به صورت فصلی از طریق آزمایشگاه های معتمد سازمان حفاظت محیط زیست : این آزمایشات شامل شمارش کل کلیفرم ها ، شمارش کلیفرم های گوارشی می باشد .
- ۳ - آزمایشات فیزیکوشیمیایی آب آشامیدنی بصورت ۶ ماهه از طریق آزمایشگاه های معتمد سازمان حفاظت محیط زیست: آزمایشات شیمیایی شامل فلزات سنگین ، روی ، آرسنیک ، نیکل ، منگنز و...

▶ ۳- بهداشت مواد غذایی

- ▶ شرایط بهداشتی و مسائل ساختمانی در آشپزخانه های بیمارستان تابع آیین نامه اجرائی ماده ۱۳ قانون مواد خوردنی ، آشامیدنی ، آرایشی و بهداشتی می باشد .

مهمترین فصول آیین نامه ماده ۱۳ به شرح ذیل می باشد :

- ▶ بهداشت فردی (نظیر استفاده از روپوش ، دستکش ، کوتاه نگه داشتن مو و ناخن ، استحمام بعد از کار و خودداری از استعمال دخانیات.....)

▶ شرایط ساختمانی و بهداشتی محل کار

- شرایط بهداشتی و بهسازی کف ، سقف ، دیوارها ، سرویس های بهداشتی می باشد .
 - ❖ سیستم تهویه مناسب
 - ❖ میزان نور به اندازه کافی
- سرویسهای بهداشتی مجزا برای پرسنل آشپزخانه
- کف ساختمان از جنس مقاوم ، صاف ، بدون درز و شکاف و قابل شستشو باشد .
- دارای کف شور به تعداد مورد نیاز ، مجهز به شتر گلو و نصب توری ریز روی آن الزامی است .
- دارای شیب مناسب بطرف کف شوی فاضلاب رو باشد .

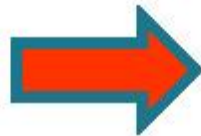
▶ وسایل و لوازم کار (سالم بودن و بهداشتی بودن ظروف کار)

۴- کنترل حشرات و جوندگان

اهمیت :انواع حشرات و جوندگان می توانند عوامل بیماریزا مانند انگل ها ، میکروبها ، ویروسها و غیره را از راههای مختلف وارد بدن انسان و باعث بیماری شوند.

برای مبارزه با حشرات و جوندگان روشهای زیر وجود دارد :

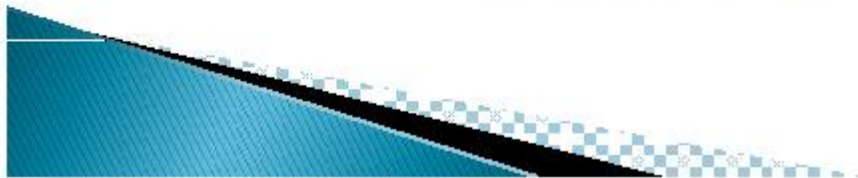
۱- روشهای فیزیکی (بهسازی محیط ، نصب توری ،....)

۲- روشهای شیمیایی (استفاده از سموم و حشره کشها)

۳- روشهای بیولوژیکی (استفاده از دشمنان طبیعی حشرات و جوندگان و یا

استفاده از برخی باکتریها و ویروسها)

۴- روشهای ژنتیکی (مانند عقیم و نازا کردن جوندگان)

باتشكر

